

Bygga, bo
och miljö

Ortsanalys Tvärskog

Kalmar kommun

kalmar.se

Innehåll

Ortsanalys Tvärskog.....	5	Funktioner	25
Bakgrund	5	Handel och service.....	25
Geografi.....	6	Offentlig verksamhet	25
Läge	6	Industri och produktion	25
Karakttär	6	Kultur, fritid och idrott	26
Befolkning	6	Trafik	28
Historia	8	Gång- och cykeltrafik	28
Planeringsförutsättningar	9	Kollektivtrafik	28
Allmänna intressen för infrastruktur		Biltrafik och vägstruktur.....	28
och kultur	9	Teknisk infrastruktur.....	30
Allmänna intressen för natur		Vatten och avlopp	30
och vatten	9	Elektroniska kommunikationer	30
Tidigare översiktlig planering	9	Regionen	32
Detaljplaner och tomter.....	12	Kommunikationer och pendling	32
Utbyggnad och markägandeförhållanden	14	Fysiska strukturer	34
Landskap och natur	16	Barriärer.....	34
Landskapets karaktär	16	Stråk.....	34
Markförhållanden	17	Knutpunkter	34
Grönstruktur och upplevelsevärden	19	Mötesplatser.....	34
Bebyggelse	21	Landmärken	34
Bebyggelsestruktur.....	21	Utblickar.....	34
Landmärken	22	Områden.....	34
Centrumkärna.....	22	Slutsats	36

Samhällsbyggnadskontoret
Planeringsenheten

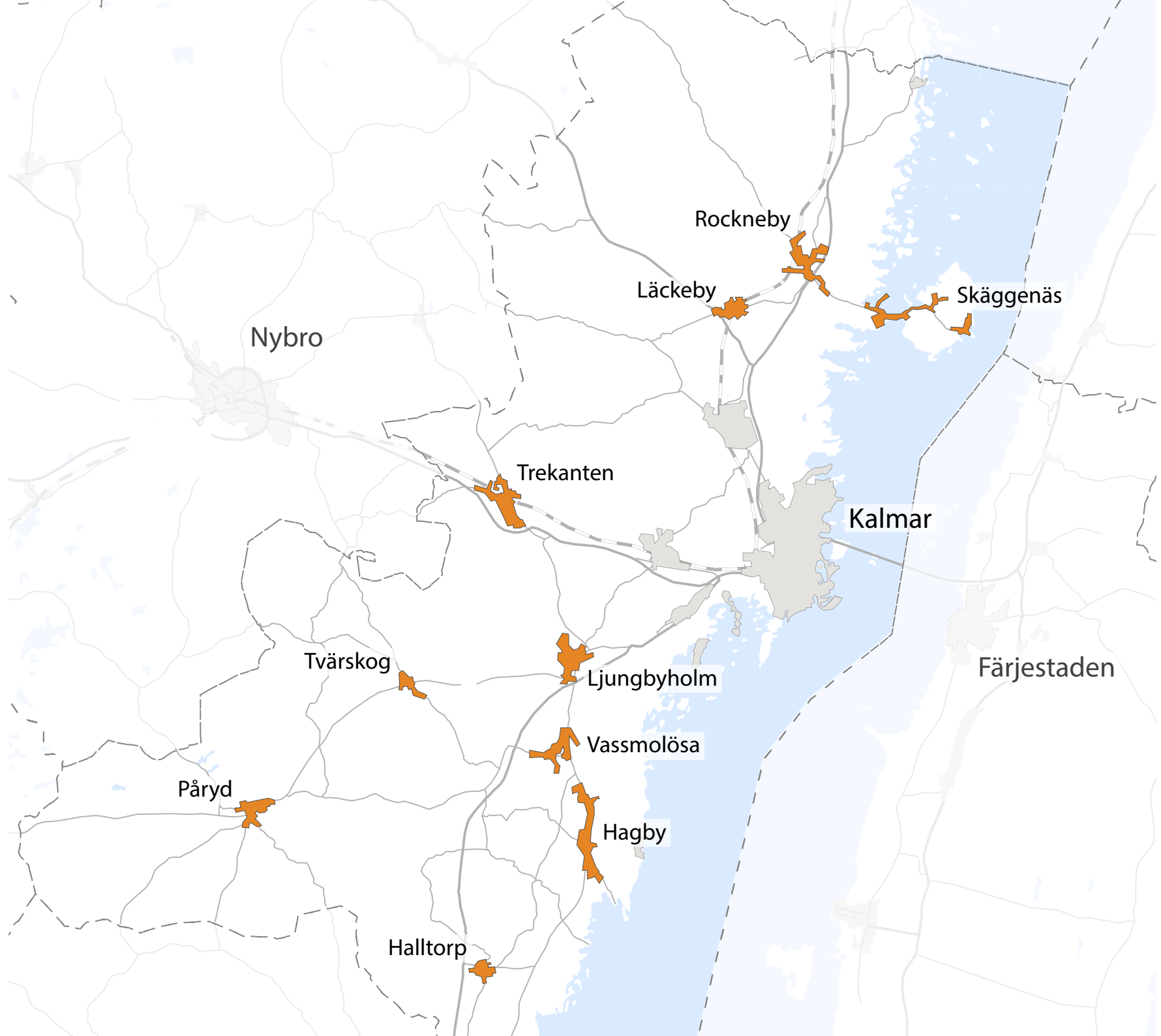
Ortsanalysen har tagits fram av:

Matea Corkovic, praktikant planeringsenheten
Elin Lilja, praktikant planeringsenheten
John Ljungberg, praktikant planeringsenheten
Anna Wiström, praktikant planeringsenheten

Under ledning av:

Lena Nordenlöw, planchef
Elena Bäcklund, planarkitekt

Illustration, framsida: John Ljungberg

ORTSANALYS TVÄRSKOG

Bakgrund

Kalmar har som ambition att hela kommunen ska leva. Merparten av Kalmars stadsbyggnadsprojekt är emellertid koncentrerade till Kalmar stad. För att hela kommunen ska kunna växa och bidra till att utveckla kommunen, krävs det att även de mindre tätorterna i stadens omland uppmärksammas i planeringsarbetet.

Som viktig utgångspunkt i all fysisk planering, krävs det att det finns kunskap om platsens förutsättningar innan ett förändringsarbete kan inledas. En ny översiktsplan för 2030 med sikte mot 2050 håller på att upprättas. Planeringsenheten har därför under sommaren 2019 tagit fram flera ortsanalyser, för att kartlägga orternas förutsättningar och utvecklingsmöjligheter. Ortsanalyserna fungerar som underlag till den nya översiktsplanen, men de ska även fungera som underlag för övriga kommunala projekt.

De orter som omfattats av analysarbetet är sex större tätorter i Kalmar kommun, i bokstavsordning:

- Halltorp
- Läckeby
- Trekanten
- Tvärskog
- Rockneby samt Drag och Skäggenäs
- Vassmolösa och Hagby

Rinkabyholm, Smedby och Lindsdal omfattas inte av ortsanalysarbetet, utan behandlas istället tillsammans med Kalmar centralort. I Påryd och Ljungbyholm finns redan färdiga ortsanalyser.

Ortsanalysen är uppbyggd med en inventeringsdel och sedan följt av en fysisk strukturanalys.

GEOGRAFI

Läge

Tvärskog är en tätort med drygt 400 invånare som ligger i Mortorps distrikt i den sydvästra delen av Kalmar kommun, nära gränsen till Nybro kommun. Orten ligger längs länsväg 520 cirka 22 kilometer sydväst om Kalmar och 18 kilometer sydost om Nybro. Närmsta serviceort är Ljungbyholm cirka nio kilometer nordost om orten. Orten ligger cirka 10 kilometer öst om Påryd. Tvärskog ligger cirka 10 km från kusten i ett skogslandskap av barrblandskog ovanpå Nybroåsen vid Hagbyån.

Karaktär

Tvärskog med omgivande byar har sitt ursprung i den senare delen av medeltiden. Området var utmark fram till mitten av 1800-talet då en handelsby växte fram i barrblandskogen. Järnvägen skilde den gamla handelsbyn i söder från stationssamhället i norr och idag är samhället istället uppdelat av länsväg 520 som går på den tidigare järnvägssträckningen. På södra sidan av vägen finns sågverket som är utmärkande för orten, samt bilverkstad och bostäder. På den norra sidan finns skola och ett större bostadsområde.

Tvärskog är ett samhälle med mycket engagemang. Bygdeföreningen och övriga föreningar genomför ett

omfattande arbete med att utveckla orten. Driften av bygdegård, isbana och motionsspår samt arrangerande av mässor, pubkvällar och cykelfester är några av de saker som de står bakom.

Befolkning

1970 hade Tvärskog 250 invånare. Mellan 1970 och 1980 ökade folkmängden med 150 personer. Efter 1980 har folkmängden stagnerat och 2018 hade Tvärskog 406 invånare (215 män och 191 kvinnor). De två senaste åren har Tvärskog haft ett födelseunderskott (fler döda än födda). De inrikes flyttningarna bidrog till att det var fler som flyttade in än ut 2018, men de två tidigare åren var det tvärtom.

Utmärkande för åldersstrukturen i Tvärskog är en lägre andel barn och personer i familjebildande åldrar (25-44 år) än kommunen som helhet. Däremot är andelen 45-79 åringar högre. De allra äldsta, 80+ är färre. Detta sammantaget gör att Tvärskog är en av de tätorter i kommunen som har högst medelålder, 41,2 år. Utbildningsnivån är lägre än i kommunen som helhet. Drygt en tredjedel av befolkningen i åldern 25-64 år har eftergymnasial utbildning. Tvärskog har en låg andel utrikes födda, 7 procent.

En majoritet, 77 procent av Tvärskogs bostadsbestånd består av egenägda småhus. Det finns inga bostadsrätter, däremot ett par småhus som är hyres-

rätt. 21 procent av bostadsbeståndet är hyresrätter i flerbostadshus. Två tredjedelar av hushållen i Tvärskog är en- eller tvåpersonershushåll vilket är en relativt hög andel. De stora hushållen, 4 personer eller fler, är färre än kommunsnittet, 21 procent. Boendetätheten i Tvärskog, 2,33 boende per hushåll, är en av de lägre i kommunen utanför staden efter Hagby, Påryd och Halltorp.

Biltätheten är hög i Tvärskog, 498 bilar per 1000 invånare. Närmare 8 av 10 hushåll har bil och 17 procent av hushållen har minst två bilar.

95 personer har sin arbetsplats i Tvärskog. Av dessa är cirka 70 personer eller 70 procent män vilket är en hög andel. Detta har att göra med näringsstrukturen där tillverkning (20 procent) och byggverksamhet (20 procent) är stora näringsgrenar. Andelen inom offentligt dominerade tjänster, 20 procent, är ovanligt låg. 21 procent av de förvärvsarbetande som bor i Tvärskog arbetar också där vilket är en förhållandevis hög andel.

Tvärskog: Översikt

The map displays the following locations and features:

- Streets:** Allemansvägen, Grustag, Ryabacken, Blomstermålen, Hembygdsgård, Stora kärr, Frörsörp, Björkhaga, Hopängen, Gröndal, Mollarevågen, Hövtsmannavågen, Idrottsplats, Mörtorpsvågen, Gamla Tokabovågen, Sigtuna, Nämndemannavågen, Skolevågen, Bygdegård, Isbana, Ölvingsörp.
- Landmarks:** Färahagen, Tokabo, Grustag, Ryabacken, Blomstermålen, Hembygdsgård, Stora kärr, Frörsörp, Björkhaga, Hopängen, Gröndal, Mollarevågen, Hövtsmannavågen, Idrottsplats, Mörtorpsvågen, Gamla Tokabovågen, Sigtuna, Nämndemannavågen, Skolevågen, Bygdegård, Isbana, Ölvingsörp, Stenbrott.
- Scale:** 0 to 400 meters.
- Orientation:** North arrow pointing up.

HISTORIA

Tvärskog låg vid stenåldern för långt från kustlinjen för att kunna utgöra en attraktiv boplats. Lämningar från denna tid är därför begränsade i området. Under brons- och järnåldern bosatte sig människor längs Hagbyån. Fornlämningar från denna tid är därför mycket fler. Dessa finns dock främst kring Mortorp kyrka fyra kilometer söder om Tvärskog där utbudet av äldre bebyggelse är större.

Tvärskog var fram till den senare delen av 1800-talet utmark och det var först vid denna tidpunkt som en samlad bebyggelse uppstod kring korsningen där vägarna från Mortorps kyrkby och Ölvingstorp möttes. En randbebyggelse utvecklades längs vägen i södra Tvärskog med ett antal villor, backstugor och mindre gårdar. I samband med att näringsfrihetsreformer infördes under mitten på 1800-talet kom handel att tillåtas även utanför städerna. Detta medförde att Tvärskog kunde växa fram till en hantverks- och handelsby.

År 1908 invigdes järnvägen mellan Ljungbyholm och Påryd. I samband med detta uppfördes ett stationsläge med en stationsbyggnad i Tvärskog norr om den äldre handelsbyn. Norr om järnvägen växte ett nytt stationssamhälle fram avskilt från den äldre handelsbyn. Utvecklingen av orten gick till en början långsamt. Under 1920-talet etablerades ett sågverk, precis söder om järnvägen, som kom att bli ortens största arbetsgivare, vilket det är än idag. Sågverket har under åren vuxit vad gäller storleken på anlägg-

ningen och är idag ett mycket framträdande inslag i orten. Fram på 1940-talet hade diverse verksamheter etablerats på orten och serviceutbudet växte. Det fanns bland annat en affär, post, bageri, mejeri, snickeri, brandstation och kommunalsal.

Tvärskog var fram till 1950-talet centralort i Mortorps kommun. När järnvägen mellan Ljungbyholm och Påryd lades ner 1959 ersattes sträckningen av nuvarande länsväg 520. Utvecklingen av orten var fortsatt långsam och år 1960 upprättades en byggnadsplan som inledningsvis endast bebyggdes till en mindre del. År 1965 byggdes Tvärskogs skola i ortens norra del. År 1971 upprättades en ny byggnadsplan och byggandet ökade i

orten i samband med att även sågverket växte. Flera moderna villor uppfördes vilka bidrog till att andelen äldre byggnader blev färre och gav ett splittrat intryck.

Under de senaste decennierna har servicen på orten avvecklats i stor utsträckning. Kvar finns förskola och skola samt en obemannad bensinstation. På senare år har ett område i västra delen av Tvärskog bebyggts med villor.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Allmänna intressen för infrastruktur och kultur

Fornlämningar finns främst i den sydöstra delen av Tvärskog invid ortens äldre bebyggelse. Bland annat har det hittats rester av slagg och kolningsanläggningar i området. Sydväst om orten har rester av en by/gårdstomt påträffats, samt ett antal fossila åkrar.

Allmänna intressen för natur och vatten

Stora delar av Tvärskog är en grundvattentäkt och utgörs därför av vattenskyddsområden. Orten täcks delvis av ett yttre vattenskyddsområde och sydväst om orten längs Hagbyån finns ett inre vattenskyddsområde. Skyddsområdet gäller för både Nybroåsen och Hagbyån vilket medför speciella förutsättningar för hur orten kan utvecklas. Nybroåsen är Kalmars viktigaste dricksvattentäkt och därmed regionalt en viktig dricksvattenresurs som bör skyddas.

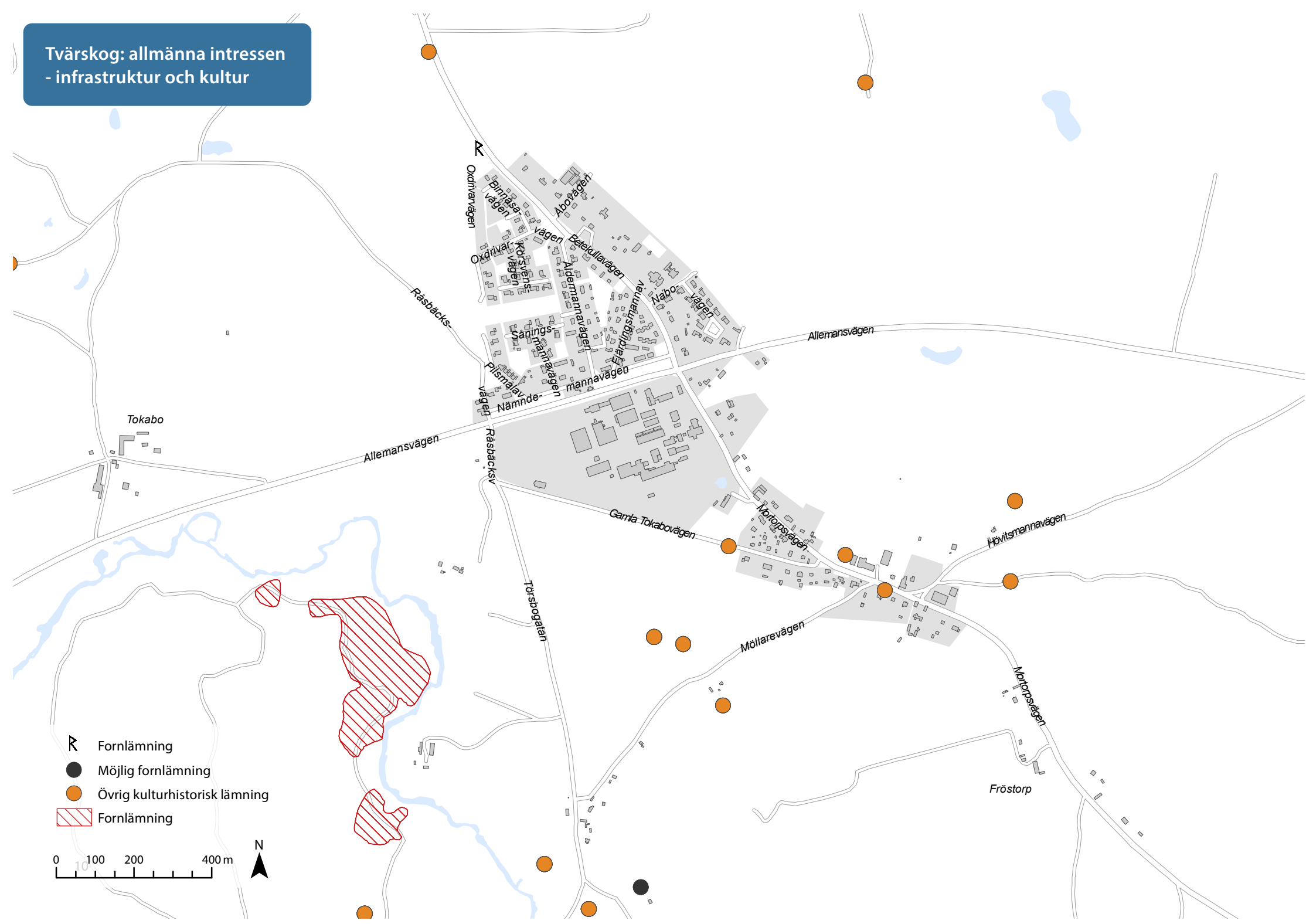
Strax öster om orten finns ett biotopskyddsområde med sandbarrskog på grund av den rikliga förekomsten av mycket gamla och grova träd. Även i våtmarksområdet längs med Hagbyån sydväst om orten finns höga naturvärden.

Tidigare översiktlig planering

Översiktsplanen från år 2013 föreslår att ny bebyggelse utvecklas i den östra delen av orten vid Ölvingstorp samt att en säkrare gång- och cykelförbindelse ska utvecklas på Mortorpsvägen. Översiktsplanen föreslår även att entrén till orten ska tydliggöras längs länsväg 520.

Översiktsplanen pekar även på att rekreationsmöjligheterna vid Hagbyån bättre ska tas tillvara så att tillgängligheten till ån ökas, bland annat genom promenadstråk och ytor att vistas på. Inget av dessa förslag har ännu genomförts.

Tvärskog: allmänna intressen
- infrastruktur och kultur

Tvärskog: Allmänna intressen
- natur och vatten

- Biotopskydd
- Strandskydd
- Vattenskyddsområde

0 100 200 400 m

Detaljplaner och tomter

Marken i Tvärskog är till största del planlagd i tre större byggnadsplaner. Södra delen av orten täcks av en byggnadsplan laga kraft vunnit år 1978 som reglerar marken i huvudsak för industriändamål. Norra delen av orten är till största del reglerad i två byggnadsplaner laga kraft vunnit år 1960 samt 1971. Byggnadsplanerna reglerar i huvudsak marken för bostadsändamål med fristående byggnader uppförda i en våning. Bebyggelsen i den sydöstra delen av orten längs Mortorpsvägen är ej planlagd.

I gällande detaljplaner finns outnyttjade byggrätter för bostadsändamål på kommunal mark i den nordvästra delen av Tvärskog. I den södra delen av orten finns outnyttjade byggrätter för industriändamål på kommunal mark.

Sedan den tidigare översiktsplanens antagande år 2013 har ingen ny detaljplan i Tvärskog antagits. Däremot har det sedan 2014 fram till april 2019 byggts fyra småhus och en bostad i flerbostadshus. För närvarande pågår inget planeringsarbete i Tvärskog.

Detaljplaner
Outnyttjad byggrätt - bostadsändamål

0 100 200 400m

Utbyggnad och markägandeförhållanden

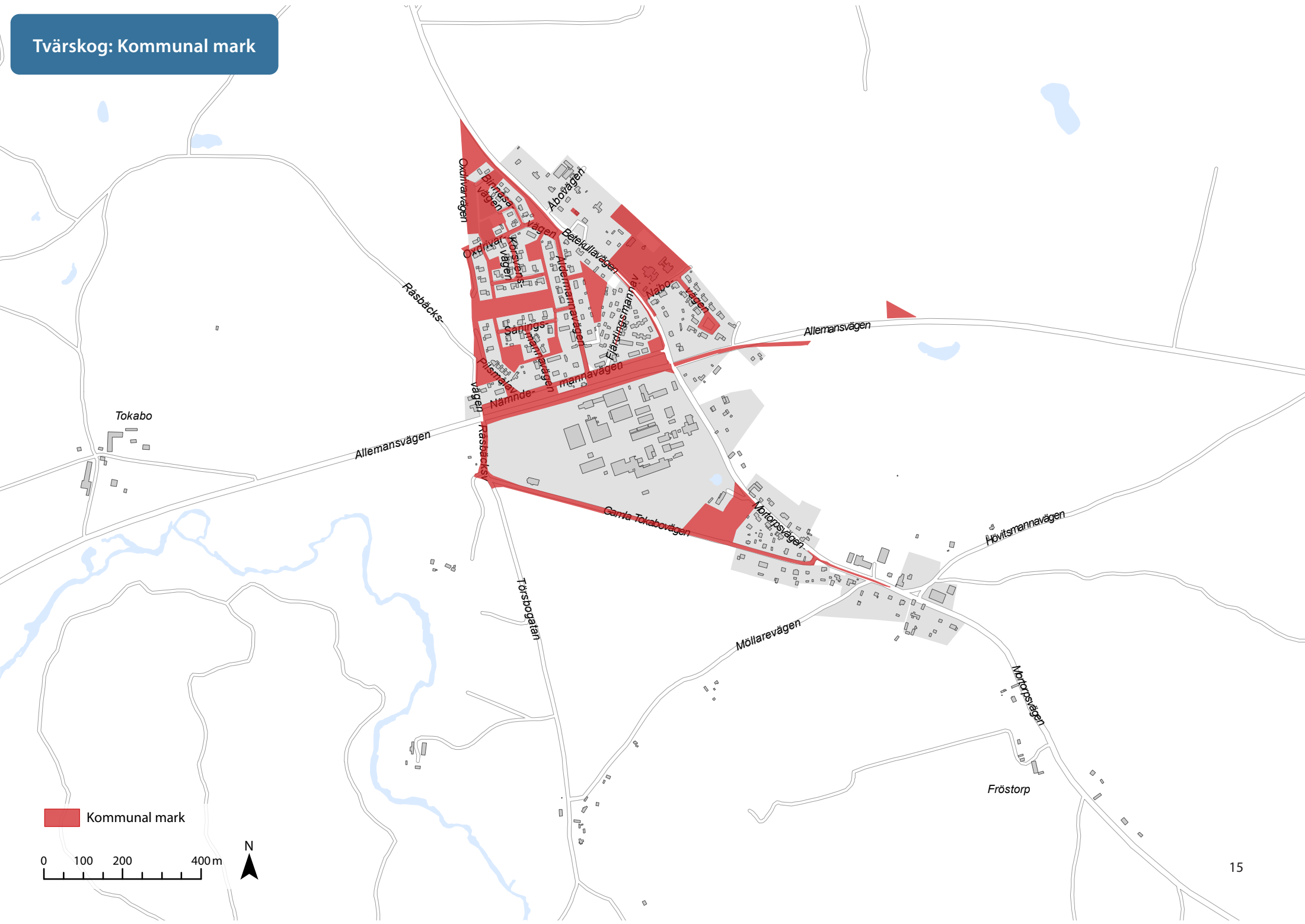
Kalmar kommun har ett förhållandevis begränsat markinnehav i Tvärskog. Marken består till största del av mark för gator, grönområden samt offentlig service såsom skola och omsorg. Det finns obebyggd kommunal mark för bostads- samt industriändamål i den nordvästra respektive södra delen av orten.

I Tvärskog och närmsta omland finns ett antal hinder för en möjlig utveckling av orten. Hagbyån som rinner strax sydväst om orten omfattas av ett strandskydd på 100 meter. Länsväg 125 som går genom orten omfattas av ett byggnadsförbud på 30 meter.

Stora delar av Tvärskog omfattas av vattenskyddsområde vilket medför att möjligheterna för ny bebyggelse är begränsade då ny bebyggelse endast får ske i anslutning till befintlig bebyggelse. Det är viktigt att en utveckling av orten inte leder till negativa konsekvenser för kommunens vattenförsörjning. Till följd av vattenskyddsområdenas utbredning är det lämpligast om en utveckling av orten sker österut.

Det finns ett antal potentiellt förorenade områden i Tvärskog. Dessa är främst koncentrerade till platser där det förekommer eller har förekommit verksamheter. Detta gäller främst området kring sågverket men även i den nordvästra samt sydöstra delen av orten där det finns potentiella föroreningar efter bilverkstäder. Även strax sydväst om sågverket finns en potentiell förorening från en industrideponi. Öster om orten finns ett nu nerlagt avloppsreningsverk som kan vara förorenat.

Tvärskog: Kommunal mark

LANDSKAP OCH NATUR

Landskapets karaktär

Tvärskog ligger i en stenig skogsbygd utgjord till största del av barrblandskog. I väst och öst öppnar landskapet upp sig med mindre ytor av åkermark. Från nordväst till sydost sträcker sig Nybroåsen genom orten. I en dalgång söder om orten rinner Hagbyån genom landskapet.

Markförhållanden

Tvärskog ligger ovanpå den skogsbeväxade Nybroåsen som utgörs av isälvsediment. Söder om orten finns ett par större markområden där jordarten utgörs av postglacial finsand. Det finns en mindre höjdskillnad på cirka 10 meter norr om orten mellan åsryggen och det omkringliggande landskapet. I övrigt är landskapet kring orten någorlunda flackt.

Tvärskog är beläget ovanpå Nybroåsen och ligger därför inom ett högriskområde för radon där värden riskerar att överstiga 50 kBq/m³. Detta innebär krav på att bostadshus som uppförs inom området behöver utföras radonsäkert.

Enligt Länsstyrelsens lågpunktskartering är det främst åkermarken väst och öst om orten som riskerar att översvämmas vid eventuella skyfall. Det finns även en översvämningsrisk kring Hagbyån vid ett 100- och 200-årsregn.

Tvärskog: Markförhållanden

-
- Högriskområde radon
 - Organisk jordart
 - Ler
 - Silt
 - Sand
 - Grus
 - Isälvsediment
 - Morän
 - Berg

0 100 200 400 m

Grönstruktur och upplevelsevärden

Närheten till naturen gör att det finns goda möjligheter till rekreation och friluftsliv i Tvärskog. Sydväst om orten vid Hagbyån ligger nyrenoverade Ryabackens badplats med brygga, grillplats och vindskydd. Vid Tvärsskogsskolan i norra delen av orten finns det ett motionsspår. Vid bygdegården spolas det vintertid en isbana. Det finns även ett antal lekplatser runt om i orten. I sydöstra delen av Tvärskog finns en idrottsplats med fotbollsplaner.

Östra Sigfridsleden går genom Tvärskog. Leden är en cirka tre mil lång pilgrimsled som följer Hagbyån från kusten vid Kolboda genom jordbruksbygd till skogsbygd med Sankt Sigfrids källa i Källebacksmåla som slutligt mål. Leden har alternativa sträckor och är tillgänglig med rullstol och cykel.

Kring markerna längs med Hagbyån väster om orten finns höga naturvärden enligt Naturvårdsverkets våtmarksinventering. Ett biotopskyddsområde med sandbarrskog finns strax öster om orten.

Tvärskog: Grönstruktur

Badplats

Lekplats

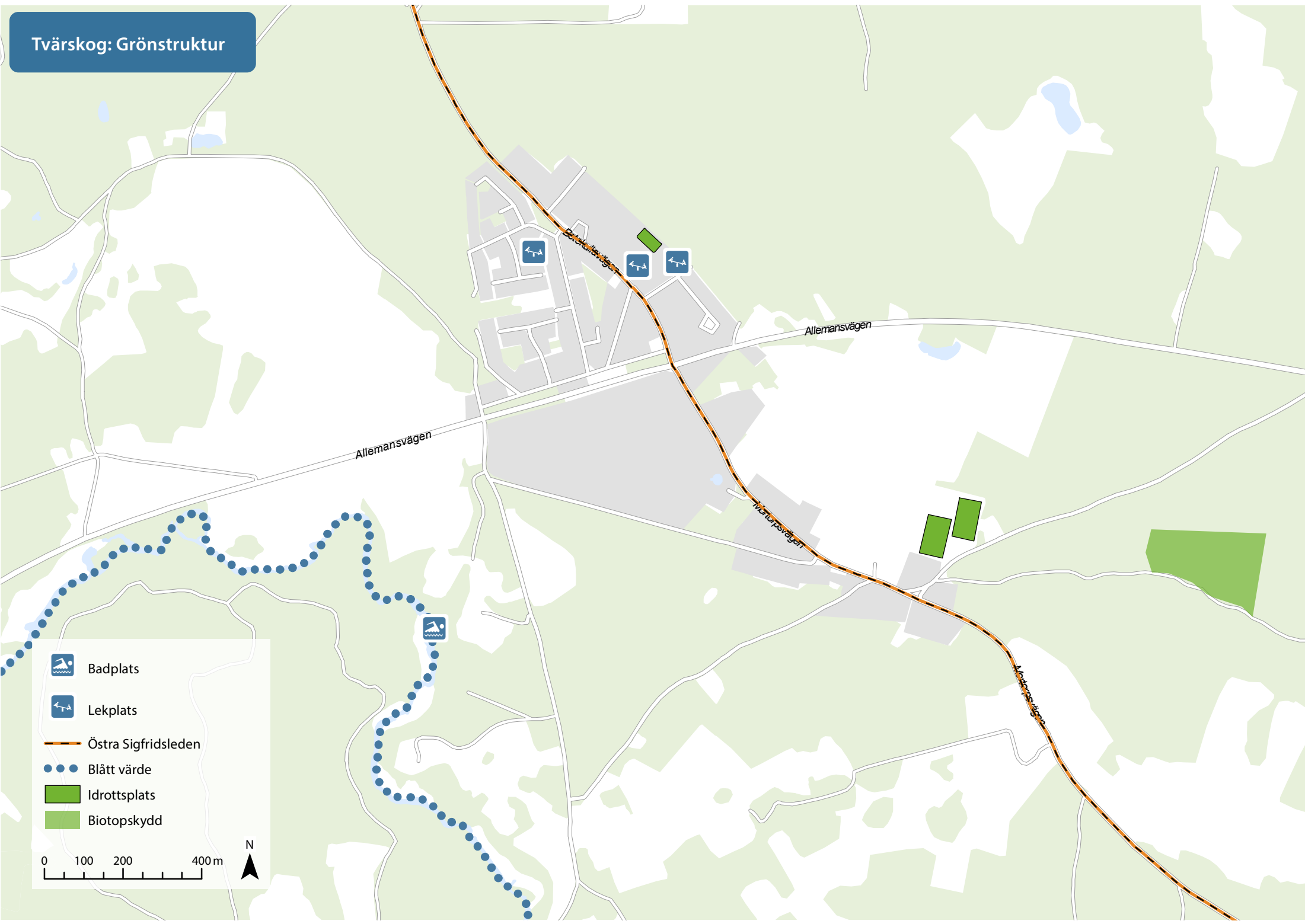
Östra Sigfridsleden

Blått värde

Idrottsplats

Biotopskydd

0 100 200 400 m

BEBYGGELSE

Bebyggelsestruktur

I mitten av 1800-talet bildades Tvärskog kring korsningen mellan vägarna från de omkringliggande byarna i ortens södra del. Utvecklingen av orten har gått långsamt fram, viss bebyggelse kom till av järnvägen år 1908 och 1942 fanns det 40 bostäder i orten. År 1960 upprättades den första byggnadsplanen för Tvärskog men det kom inte att bli fullt utbyggt förrän senare. Större delen av orten byggdes ut när sågverket fick ett uppsving under 1970-talet och ortens andra byggnadsplan upprättades år 1971.

Större delen av bostadsbeståndet består av friliggande småhus, men med ett inslag av ett mindre antal flerbostadshus. Den äldre delen av bebyggelsen i Tvärskog är lokaliserad till den södra delen av orten längs Mortorpsvägen. I denna del är bebyggelsen ordnad som en radby där merparten av bostäderna är uppförda före år 1940. Här finns bland annat en gammal handelsgård med ett bostadshus och två flygelbyggnader med gavlar vända mot vägen i korsningen Mortorpsvägen/Hövitsmannavägen. Den tidigare smedjan är även den belägen i södra delen av orten men är numera en bilverkstad. I ortens norra del är bebyggelsen främst uppförd efter 1970-talet.

Landmärken

Sågverket med dess storskaliga byggnader och anläggningar i ett centralt läge utgör ett karaktäristiskt landmärke för orten. Sågverket etablerades på 1920-talet och under åren har anläggningen vuxit i storlek och är idag ortens största arbetsgivare. Anläggningen tar upp en stor del av ortens yta och byggnaderna utgörs av stora byggnadskroppar. Af-färsbyggnaden på Nämndemannavägens norra sida uppfördes invid järnvägen i sekelskiftesstil. Byggnaden har många utsmykningsdetaljer som torn och spröjsade fönster. I södra delen av Tvärskog ligger den gamla biografen uppförd med fönster i nationalromantisk stil. Biografen lades ner på 1930-talet och byggdes om till ett församlingshem.

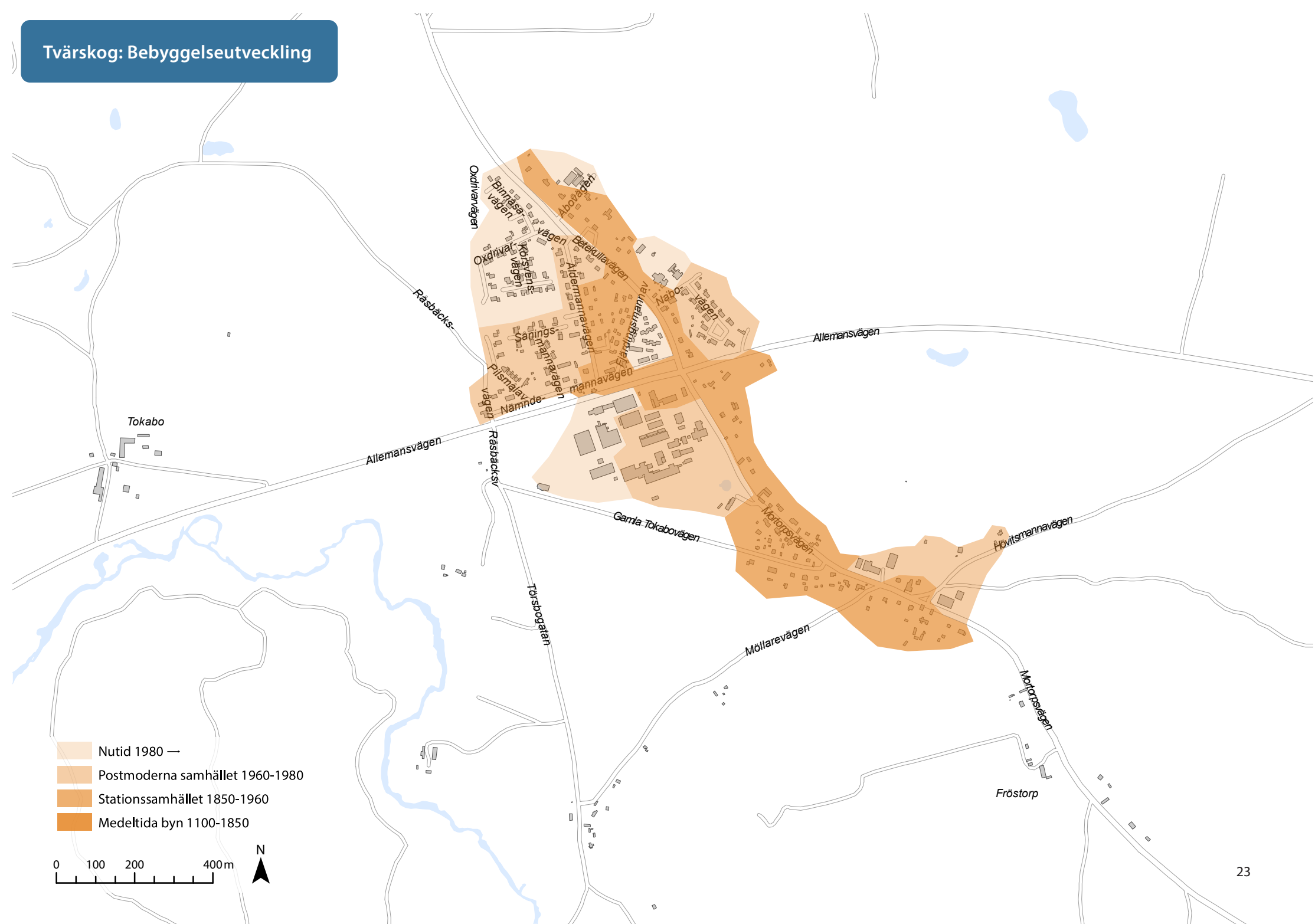

Centrumkärna

Det saknas en tydlig centrumkärna i Tvärskog. Viss centrumkänsla skapas vid den tidigare handelsboden på Nämndemannavägen där det idag finns en busshållplats och återvinningsstation. Platsens centrala läge i orten med närhet till offentlig service som skola och kollektivtrafik ger goda förutsättningar för platsen att utvecklas till en centrumkärna.

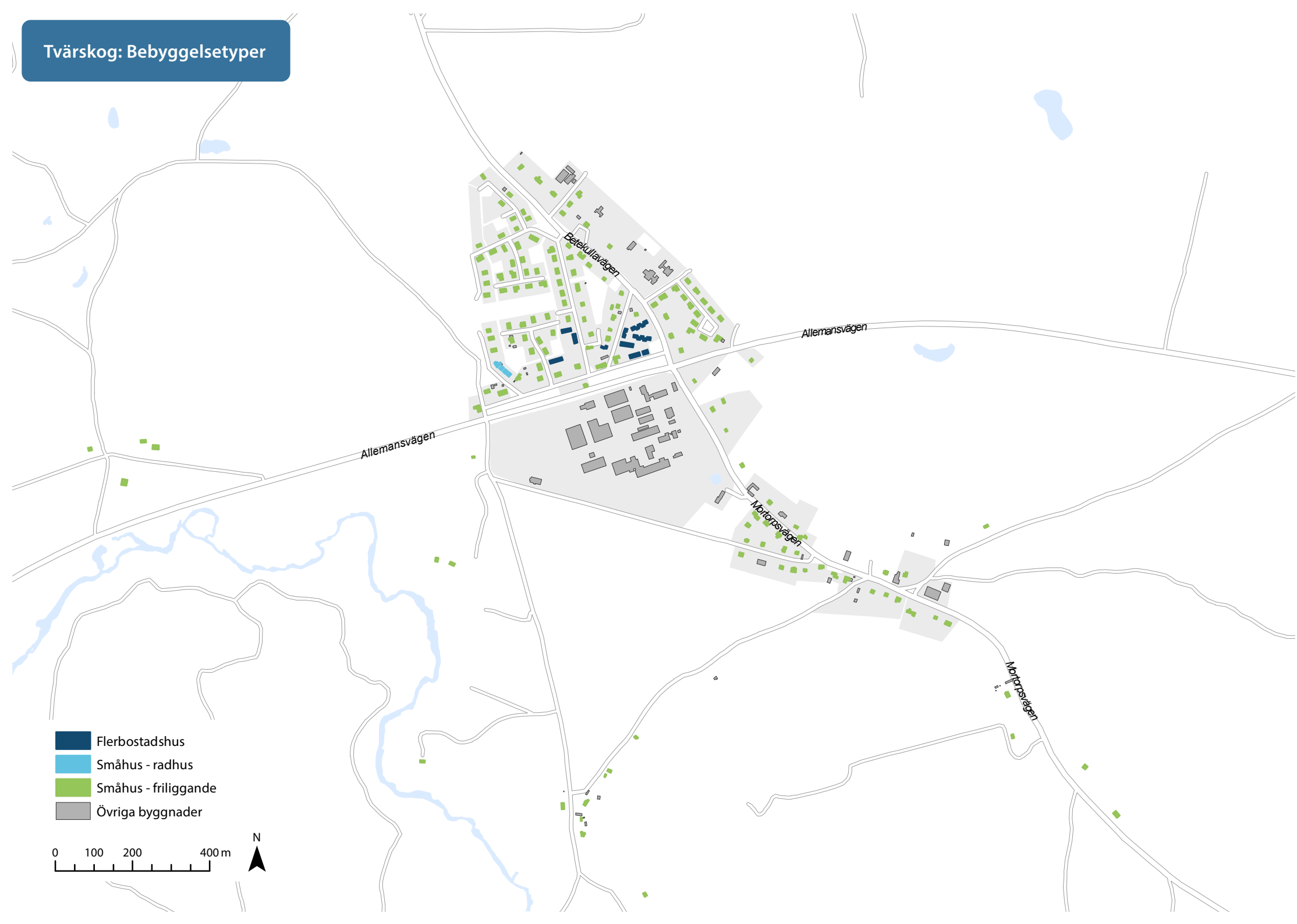
Tvärskog: Bebyggelseutveckling

Tvärskog: Bebyggelsetyper

- Flerbostadshus
- Småhus - radhus
- Småhus - friliggande
- Övriga byggnader

0 100 200 400 m

FUNKTIONER

Handel och service

Tvärskog har varit en gammal handelsknutpunkt med bland annat affär, smedja och slakteri. Senare etablerades även post, mejeri, bageri och brandstation i orten. I nuläget finns endast en obemannad bensinstation kvar av dessa kommersiella servicefunktioner. Vid Nämndemannavägen centralt beläget i orten finns även en återvinningsstation. Närmsta serviceort är Ljungbyholm cirka nio kilometer nordost om orten. Där finns ett större utbud av handel och servicefunktioner.

Offentlig verksamhet

I Tvärskog finns förskola och skola för årskurs F-3. Elever i årskurs 3-6 åker skolskjuts till Pårydsskolan och årskurs 7-9 till Södermöreskolan i Ljungbyholm. Närmsta serviceort med ett större utbud av offentlig service såsom folktandvård, hälsocentral, samt vård- och omsorgsboende är Ljungbyholm cirka nio kilometer nordost om orten.

Industri och produktion

Sågverket i Tvärskog är karaktäristiskt för orten. Produktionen på sågverket startade på 1920-talet och är den största arbetsgivaren i orten. Sågverket har haft och har än idag en viktig roll i utvecklingen av Tvärskog och sågverket tar upp en stor del av ortens yta då industribyggnaderna utgörs av stora byggnadskroppar.

Utöver detta finns det i Tvärskog hantverksföretag och diverse småskaliga verksamheter, exempelvis en bilverkstad. Det finns även två bergtäkter i närheten av Tvärskog, tre kilometer väst respektive två kilometer öst om orten.

Kultur, fritid och idrott

Tvärskogs bygdeförening är en sammanslagning av bya- och bygdegårdsförening. Föreningen arbetar med utvecklingsfrågor för orten, sköter driften av bygdegården samt arrangerar aktiviteter som bland annat bingo, loppis och cykelfest. Bygdeföreningen har även byggt om det gamla kommunhuset som ligger vid skolan till en bygdegård.

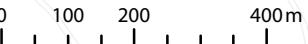
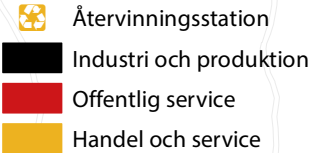
Mortorps hembygdsförening finns på hembygdsgården på Möllevägen i den sydvästra delen av Tvärskog. Hembygdsgården består av bebyggelse från 1700-talet med bod och ladugård som flyttats från ett torp i Österhult.

Tvärskogs IF har ungefär 300 medlemmar och bedriver verksamhet med fotboll för dam, herr och ungdomar. Föreningen bedriver även gymnastikverksamhet. Föreningen sköter motionsspåret och den isbana som spolas vintertid vid skolan. I sydöstra delen av Tvärskog finns en idrottsplats med fotbollsplaner där föreningen tränar och spelar matcher.

Platser på landsbygden i Kalmar kommun som inte har tillgång till bibliotek betjänas av Biblioteks-bussen som är ett mobilt bibliotek. Till Biblioteks-bussen går det även att beställa böcker och tidskrifter från kommunens andra bibliotek. Tvärskog betjänas varannan vecka av Biblioteks-bussen.

Tvärskog: Funktioner

TRAFIK

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelvägar saknas i Tvärskog. Detta innebär att gång- och cykeltrafikanter får samspela med bilister i blandtrafik. Länsväg 520 går genom orten och är tungt trafikerad av bland annat grus- och timmerlastbilar. Skyltad hastighet genom orten är 50 kilometer i timmen men hastigheten är ofta mycket högre till följd av vägens utformning. Detta skapar en farlig övergång för de oskyddade trafikanter som rör sig mellan Tvärskogs norra och södra delar. Cykelparkering finns vid busshållplatsen mitt emot den gamla lanthandeln.

Kollektivtrafik

Tvärskog trafikeras av kollektivtrafik på linje 125 (Påryd-Tvärskog-Ljungbyholm) vid hållplatsen Tvärskog centrum. I Ljungbyholm får resande byta buss för resa vidare mot Kalmar. Utöver ordinarie linjetrafik trafikeras Tvärskogs omland av Närtrafik. Närtrafik är ett komplement till övriga bussar och tåg och trafikerar huvudsakligen landsbygden efter förbeställd resa.

Bussresan tar 40 minuter till Kalmar centralstation, 10 minuter till Ljungbyholm samt 10 minuter till Påryd. Tvärskog centrum trafikeras under vardagar cirka en gång i timmen mellan klockan 06 och 21 i riktning mot Ljungbyholm, samt klockan 06.30 och 22 i riktning mot Påryd. Under lördagar trafikeras Tvärskog centrum nio gånger mellan klockan 9 och 21, samt sex gånger under helg- och söndag mellan klockan 11 och 21.

Biltrafik och vägstruktur

Tvärskog växte ursprungligen fram som en handelsby i vägkorsningen i ortens södra del. Länsväg 520 i väst-östlig riktning är ortens viktigaste förbindelse och anknyter Tvärskog med Påryd i väst och Ljungbyholm och Kalmar i öst. I nord-sydlig riktning sträcker sig länsväg 558/561 mot Nybro i norr och E22 i sydost. I norra delen av orten finns lokalgator och återvändsgator enligt SCAFT-principen. I södra delen av orten är bebyggelsen koncentrerad längs med Mortorpsvägen. Med bil tar det cirka 20 minuter till Kalmar samt Nybro.

Sågverket och närheten till bergtäkter medför att länsväg 520 trafikeras av tung trafik i form av grus- och timmerlastbilar. Även om skyltad hastighet genom orten är 50 kilometer i timmen är hastigheten på trafiken ofta mycket högre till följd av vägens utformning.

Trafikverket är väghållare för länsväg 520 samt 558/561. Kalmar kommun är väghållare för lokalgatorna i kommunens norra del. Övriga gator inom orten, främst i dess södra del, har enskild väghållare. Parkering sker på privat fastighet.

Hållplats

--- Cykelväg blandtrafik

0 100 200 400 m

TEKNISK INFRASTRUKTUR

Vatten och avlopp

Tvärskog ingår i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och spillvatten. Fastigheterna i Tvärskog har därmed tillgång till kommunalt vatten och avlopp bortsett från de som ligger strax utanför orten. Ny bebyggelse i orten ska anslutas till det kommunala vatten- och spillvattennätet. Tvärskog ingår inte i ett kommunalt verksamhetsområde för hantering av dagvatten. Ljungbyån samt Hagbyån avvattnar båda Tvärskog och vattendragen har god respektive måttlig ekologisk status.

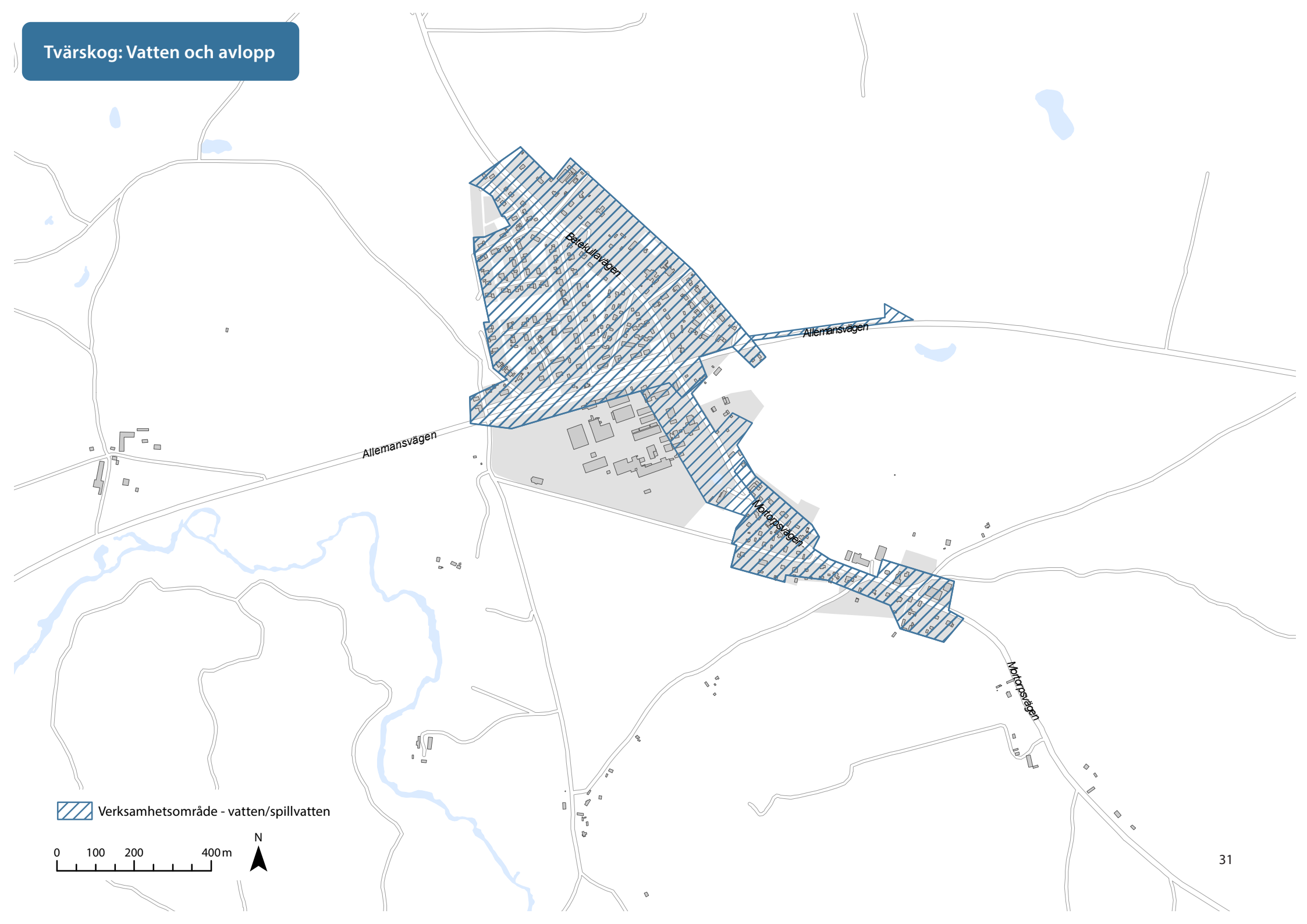
Kalmar med omnejd har relativt låg nederbörd vilket sommartid oftast innebär att grundvattennivåerna sjunker samtidigt som konsumtionen ökar under denna tid vilket innebär problem vad gäller vattentillgången. På grund av det torra klimatet kan en konkurrens om grundvattnet mellan olika intressen förekomma, till exempel mellan jordbruksbevattning och dricksvattenförsörjning. Tillsammans med framtida klimatförändringar och ökat vattenuttag ställs det högre krav på att i framtiden kunna säkerställa tillgången till dricksvatten.

Elektroniska kommunikationer

Mobiltäckningen är god i Tvärskog. Bredband och fiber är också väl utbyggt inom orten men tillgången varierar, särskilt för dem som bor på landsbygden i ortens närhet. Byar utanför orten har idag (2019-06) ej tillgång till fiber i lika hög grad. Kalmar kommun har dock som mål att alla hushåll och företag ska ha tillgång till fiber senast år 2020. Under 2020 planeras byggstart för utbyggnad av fiber på landsbygden runt Tvärskog och Påryd.

 Verksamhetsområde - vatten/spillvatten

0 100 200 400m

REGIONEN

Regioner blir allt viktigare och i Sverige har riksdagen beslutat att varje region ska utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Globaliseringen gör att regioner och kommuner tävlar mer mot varandra om investeringar och invånare. Antalet invånare växer kraftigt i vissa städer och tätorter medan de istället minskar i andra, framförallt i Sveriges glesbygds-kommuner.

Unga vuxna flyttar i stor utsträckning från mindre städer och tätorter till mer tjänst- och kunskapsbaserade städer. Detta betyder att många orter får en allt högre andel äldre befolkning när de unga flyttar ut. Många flyttar också i större utsträckning till orter och städer där utbudet passar deras livsstil istället för endast arbete. Människor har ändrat sina levnadsmönster och allt fler pendlar regionalt och pendlar längre sträckor. De funktioner som tidigare fanns lokalt täcker idag större geografiska områden och koncentreras ofta till den närmsta större tätorten eller staden.

Dagens klimatutmaningar ställer högre krav på planering för bostäder, grönstruktur, extremt väder och infrastruktur. Planeringen måste möta människors ökade medvetenhet om hållbarhet för att skapa möjligheter för en hållbar livsstil. För att uppnå social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet behövs regionalt anpassade lösningar för att kunna möta de förutsättningar som varje ort besitter.

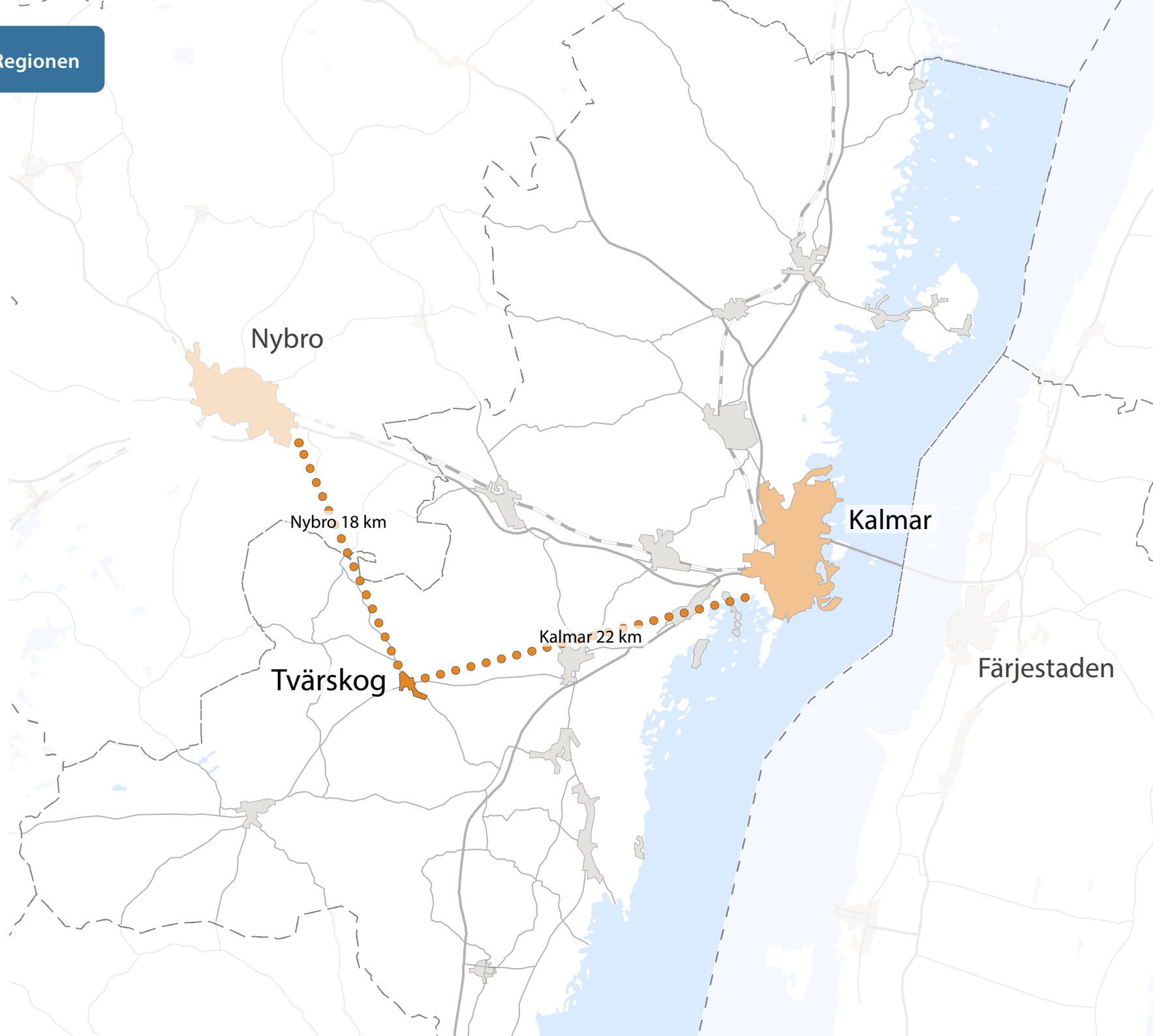
För att möjliggöra för människor att stanna kvar på orten är det viktigt att se ortens läge i regionen, dess kommunikationsmöjligheter och möjligheter till utveckling. För att orterna utanför storstadsregionerna ska kunna stå sig i konkurrensen är det viktigt att lyfta fram och synliggöra specifika kvaliteter som utmärker ortens särprägel. Men också att se orten i förhållande till sitt närmsta omland som serviceort.

Tvärskog ingår i Kalmars lokala arbetsmarknadsregion, vilket är kommunerna Kalmar, Borgholm, Mörbylånga och Nybro. För högre utbildning, ytterligare service såsom sjukhus, kultur och handel behöver invånarna i Tvärskog ta sig norrut till centralorten Kalmar. Från Tvärskog är det knappt två mil till Nybro vilket gör att många åker dit för arbete och service. Med bil nås Kalmar samt Nybro på runt 20 minuter. Närmsta serviceort är Ljungbyholm och söderut ligger Påryd. För att Tvärskog ska ha möjlighet att behålla och locka nya invånare behöver orten och dess omland få möjligheten att utvecklas både ur ett lokalt och regionalt perspektiv.

Kommunikationer och pendling

Tvärskog har tappat cirka 80 arbetstillfällen sedan 2008, huvudsakligen inom tillverkning. Detta har bidragit till att Tvärskogs självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser har minskat från 80 procent till 40 procent sedan 2008. Om självförsörjningsgraden är över 100 procent är antalet arbetsplatser på orten större än antalet inom orten bosatta sysselsatta personer.

52 personer pendlar till Tvärskog för att arbeta medan 149 pendlar ut. Pendlingen till Tvärskog har minskat betydligt sedan 2008. 76 procent av de som pendlar gör det inom kommunen och då främst till Kalmar. Av de som pendlar utanför kommunen går pendlingen främst till Nybro och Mörbylånga.

FYSISKA STRUKTURER

Barriärer

Med barriärer menas element i den fysiska strukturen som påtagligt påverkar ortens utbredning och rörelsemönster. Det kan innebära element såsom infrastruktur, natur och bebyggelse.

I Tvärskog finns det en tydlig barriär i form av länsväg 520 som delar orten i två delar. Vägen har höga hastigheter och trafikeras av mycket tung trafik vilket skapar osäkra passager. Sågverket i Tvärskog utgör en barriär därför att det är ett mycket stort inhägnat område.

Stråk

Med stråk menas de element i den fysiska strukturen som möjliggör lokala flöden inom tätorten och ger tydliga rörelsemönster i olika riktningar. Flöden kan skapas av bil-, cykel- och gångtrafik.

Genom Tvärskog finns det två tydliga stråk där länsväg 520 utgör ett stråk i öst-västlig riktning och Mortorpsvägen tillsammans med Betekullevägen utgör det andra stråket i nord-sydlig riktning. Längs med stråken finns bland annat busshållsplatser, skola och bensinstation.

Knutpunkter

Med knutpunkter menas platser där riktningar möts och funktioner finns såsom korsningar eller trafikmötesplatser.

Där Mortorpsvägen och Betekullevägen möter länsväg 520 skapas en trafikknutpunkt i Tvärskog. Vid knutpunkten finns även en busshållplats. Ännu en knutpunkt finns i korsningen mellan Mortorpsvägen och Hövitsmannavägen där det finns en bensinstation samt idrottsplatsen i Tvärskog.

Mötesplatser

Med mötesplatser menas platser där människor möts exempelvis publika funktioner såsom livsmedelsbutik och skola.

Det finns ingen riktig centrumkärna i Tvärskog men en mötesplats uppstår vid skolan där även bygdegård och isbana finns.

Landmärken

Med landmärken menas tydliga karaktärsgivande fysiska objekt som utmärker sig i ortens struktur.

Det första man möts av i Tvärskog längs med länsväg 520 både i väst och i öst är sågverket som ligger söder om vägen.

Utblickar

Med utblickar menas platser med vy ut över kringliggande landskap.

I Tvärskog finns det ett fåtal utblickar ut mot odlingslandskapet väster om samhället samt öster om Mortorpsvägen.

Områden

Med områden menas bebyggelse som skapar tydliga rumsbildningar av liknande karaktär.

1. Bostadsbebyggelse norr om länsväg 520.
2. Sågverket.
3. Den äldre bostadsbebyggelsen längs med Mortorpsvägen.

- Mötesplats
- Knutpunkt
- Landmärke
- Utblick
- Stråk
- Barriär
- Område

0 100 200 400m

SLUTSATS

Tvärskog kännetecknas av sin lilla storlek, stora gemenskap och starka föreningsliv. Trots sin storlek finns en skola inom orten samt en stor arbetsgivare men bortsett från det finns ingen annan service. Vägen genom samhället delar norra och södra delen av Tvärskog och utgör en stor barriär på grund av tung trafik från både sågverk och närliggande bergtäkter. Tvärskog har nära till natur och rekreation med bland annat idrottsplats, badplats och motionsspår.

STATISTIK TVÄRSKOG

Kommunikation

Avstånd till Kalmar: 20 km

Bil: ca 22 min

Buss: ca 40 min

Bilnehav (personer med bil/1 000 invånare)

(Källa: SCB)

498 stycken

(Kalmar kommun: 391 stycken)

Befolkning

(Källa: SCB)

Medelålder, totalt: 41,2 år

(Kalmar kommun: 41,1 år)

Personer per hushåll: 2,33 personer

(Kalmar kommun: 2,11 personer)

Personer födda i Sverige: 93 %

(Kalmar kommun: 86 %)

Personer födda utrikes: 7 %

(Kalmar kommun: 14 %)

Utbildning

(Källa: SCB)

Eftergymnasial utbildning, totalt: 33 %

(Kalmar kommun: 43,9 %)

Eftergymnasial utbildning, män: 22,2 %

(Kalmar kommun: 37,6 %)

Eftergymnasial utbildning, kvinnor: 45,7 %

(Kalmar kommun: 50,4 %)

Andel förvärvsarbete (20-64 år)

(Källa: SCB)

Män: 82 %

(Kalmar kommun: 81,4 %)

Kvinnor: 91,8 %

(Kalmar kommun: 79,6 %)

Bostäder

(Källa: SCB)

Äganderätter: 77 %

(Kalmar kommun: 36 %)

Bostadsrätter: 0 %

(Kalmar kommun: 21 %)

Hyresrätter: 23 %

(Kalmar kommun: 43 %)

 Kalmar kommun, Box 611, 391 26 Kalmar

 0480-45 00 00

 kommun@kalmar.se